

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γιώργος Βαβουρανάκης • Ελένη Καραγιάννη
Διονύσης Καρβούνης • Σταύρος Παπαδόπουλος

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

Γ' Δημοτικού

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

Γ' Δημοτικού

Τετράδιο Εργασιών

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής / Αξιολογητής

Νικόλαος Κλαδής

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογητής

Μανώλης Εργαζάκης

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Αγγελική Τσιαδήμη

Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Άγγελος Προβατάς

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Αλεξία Θεοδωρίσκου

Διπλωματούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών

**Υπεύθυνος Διδακτικού Πακέτου
για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Γεώργιος Καψάλης

Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γιώργος Βαβουρανάκης • Ελένη Καραγιάννη
Διονύσης Καρβούνης • Σταύρος Παπαδόπουλος

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

Γ' Δημοτικού

Τετράδιο Εργασιών

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Γιώργος Βαβουρανάκης, Καθηγητής Προϊστορικού Αιγαίου, ΕΚΠΑ
Δρ Ελένη Καραγιάννη, Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Σύμβουλος
Εκπαίδευσης
Διονύσης Καρβούνης, MSc, Εκπαιδευτικός ΠΕ70
Δρ Σταύρος Παπαδόπουλος, Εκπαιδευτικός ΠΕ70,
Σύμβουλος Εκπαίδευσης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Γιώργος Βαβουρανάκης, Καθηγητής Προϊστορικού Αιγαίου, ΕΚΠΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ – ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σίνος Γκιώκας, Φυσικός
Τέτη Παλαιοθοδώρου, Φιλολόγος

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΧΑΡΤΩΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΜΑΚΕΤΑ – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Γιώργος Χατζησπύρος, Γραφικές τέχνες
Σοφία Μακρινού, Γραφίστρια
Σωτήρης Λαγός, Graphic Designer
Ευθύμης Αργυράτος, Art Director

Στέλλα Κατεργιαννάκη, Γραφίστρια

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΥΛΛΗΨΗ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Συγγραφική ομάδα

Connection3 IKE

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ

1.1	Τι πίστευαν οι αρχαίοι Έλληνες για τη γέννηση του κόσμου	7
1.2	Θεοί και θεές του Ολύμπου	7
1.3	Η δημιουργία του ανθρώπου	8

ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΟΙ ΗΡΩΕΣ

2.1	Οι ήρωες στην αρχαία Ελλάδα	9
2.2	Ο Ηρακλής	10
2.3	Ο νεαρός Ηρακλής	10
2.4	Οι άθλοι του Ηρακλή στην Πελοπόννησο	11
2.5	Ταξίδι στην άκρη της Γης	12
2.6	Το τέλος της περιπέτειας	13
2.7	Ο Θησέας	14
2.8	Θησέας: ο Αθηναίος ήρωας	15
2.9	Θησέας: Ο Αθηναίος ήρωας. Οι πρώτοι άθλοι	16
2.10	Θησέας και Μινώταυρος	17
2.11	Ο Θησέας γίνεται βασιλιάς	18

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΟΙ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ

3.1	Αργοναυτική εκστρατεία	19
3.2	Το χρυσόμαλλο κριάρι σώζει τον Φρίξο και την Έλλη	20
3.3	Ο Ιάσωνας στην Ιωλκό	21
3.4	Η Αργοναυτική εκστρατεία	22
3.5	Ο Τρωικός Πόλεμος	23
3.6	Η επιλογή του Πάρη	24
3.7	Η εκστρατεία των Ελλήνων εναντίον της Τροίας. Η συγκέντρωση στην Αυλίδα	25
3.8	Η έναρξη του πολέμου, ο θυμός, η εκδίκηση, το τέλος του Αχιλλέα	26

3.9	Η κατάκτηση της Τροίας	27
3.10	Οι περιπέτειες της επιστροφής του Οδυσσέα στην πατρίδα (νόστος)	28
3.11	Η επιστροφή του Οδυσσέα: Οι πρώτες περιπέτειες	28
3.12	Άνεμοι, γίγαντες και η μάγισσα Κίρκη εμποδίζουν την επιστροφή	29
3.13	Ο Οδυσσέας κατεβαίνει στον Άδη	30
3.14	Το «πέρασμα» του Οδυσσέα από τα νησιά του Ήλιου, της Καλυψώς και των Φαιάκων	31
3.15	Η επιστροφή στην πατρίδα και νέες περιπέτειες	32

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

4.1	Οι άνθρωποι είναι τροφοσυλλέκτες, κυνηγοί, ψαράδες και καλλιτέχνες	33
------------	--	----

ΕΝΟΤΗΤΑ 5. ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

5.1	Οι άνθρωποι ζουν σε οικισμούς, καλλιεργούν τη γη και εκτρέφουν ζώα	34
5.2	Οι πρώτοι νεολιθικοί οικισμοί στην Ελλάδα. Σέσκλο, Διμήνι, Δισπηλιό	35

ΕΝΟΤΗΤΑ 6. Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

6.1	Ο κυκλαδικός πολιτισμός και η ζωή των ανθρώπων στις Κυκλάδες	36
6.2	Η τέχνη του κυκλαδικού πολιτισμού	37
6.3	Μινωικός πολιτισμός και μινωική θαλασσοκρατία	38
6.4	Το μινωικό ανάκτορο	38
6.5	Η καθημερινή ζωή στις πόλεις των Μινωιτών	39
6.6	Τελετουργίες και γραφή στη μινωική Κρήτη	40
6.7	Η τέχνη της μινωικής Κρήτης	41
6.8	Ο μυκηναϊκός πολιτισμός και τα σημαντικότερα μυκηναϊκά κέντρα	42
6.9	Η εξάπλωση του μυκηναϊκού πολιτισμού	43
6.10	Το μυκηναϊκό ανάκτορο	44
6.11	Οι μυκηναϊκοί τάφοι	45
6.12	Η καθημερινή ζωή σε ένα μυκηναϊκό ανάκτορο	46
6.13	Η τέχνη του μυκηναϊκού πολιτισμού	47

1.1 Τι πίστευαν οι αρχαίοι Έλληνες για τη γέννηση του κόσμου

1. Συμπληρώστε τα κενά στο ακόλουθο κείμενο.

Μια ακτίνα ξεπρόβαλε και άρχισε να διαλύεται σιγά σιγά.
Μια μορφή άρχισε να εμφανίζεται. Ήταν που, δημιουργώ-
ντας....., ενώθηκε μαζί του και έγινε ο αγαπημένος της σύντροφος. Έκαναν
πολλά παιδιά μαζί. Άλλα ήταν (Τιτάνες) και άλλα (Κύκλωπες).
Ο ζήλευε πολύ τους Τιτάνες και τους έκρυψε στο βάθος της.....,
όσο και αν η μητέρα τους τον παρακαλούσε να τους ελευθερώσει.

2. Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις με τις λέξεις που ταιριάζουν από την παρένθεση. (ελλαδικό χώρο, Ποσειδώνας, νησιά, φυσικό, σεισμούς, Δία, κοινωνικό, Ρέα)

- Οι Έλληνες συνέδεσαν τους μύθους τους με το και το
..... περιβάλλον τους.
- Ο Ποσειδώνας ήταν υπεύθυνος για τους
- Οι συγκρούσεις των θεών δημιούργησαν τον
- Τα ελληνικά σχηματίστηκαν όταν θύμωσε
ο
- Η έκρυψε τον σε σπηλιά.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

1.2 Θεοί και θεές του Ολύμπου

1. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της αριστερής στήλης με τη σημασία τους στη δεξιά στήλη.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Θνητός	• Αυτός που μετέφερε τα μηνύματα.
Κηρύκειο	• Κράνος πολεμιστή παλαιότερης εποχής.
Αμβροσία	• Έμβλημα του Ερμή.
Περικεφαλαία	• Η τροφή των θεών.
Νέκταρ	• Αυτός του οποίου η ύπαρξη δεν είναι αιώνια.
Αγγελιαφόρος	• Το θεϊκό ποτό.

2. α. Ποιοι από τους θεούς και τις θεές είχαν σχέση με τα γράμματα και τις τέχνες;

β. Ποιοι θεοί και θεές είχαν σχέση με το φυσικό περιβάλλον;

ΟΙ ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΕΣ

ΟΙ ΘΕΟΙ ΚΑΙ
ΟΙ ΘΕΕΣ

1.3

Η δημιουργία του ανθρώπου

1. Συμπληρώστε το παρακάτω κείμενο με λέξεις από την παρένθεση.
(χώμα, καταγωγή, χρυσό, γενάρχες, χαλκό, πέτρες, σίδηρο, νύμφες, άργυρο)

Υπάρχουν διάφοροι μύθοι για την των ανθρώπων. Άλλοι αναφέρουν ότι οι θεοί έπλαθαν ανθρώπους από διάφορα υλικά, από,,, ή Κάποιοι τοπικοί μύθοι αναφέρουν ότι οι άνθρωποι φύτρωσαν μόνοι τους στη γη τους. Άλλοι λένε ότι κάποιοι τούς έσπειραν ρίχνοντας πίσω τους που φύτρωσαν ή ήταν παιδιά θεών, από την ένωσή τους με τις τοπικές

2. Διαβάστε τις Πηγές 1 και 2 και απαντήστε στις ερωτήσεις.

- α. Ποια ήταν τα συναισθήματα του Δία όταν ο Προμηθέας έκλεψε τη φωτιά από τους θεούς;

.....
.....
.....

- β. Ποια εκδίκηση έστειλε ο Δίας στους ανθρώπους;

.....
.....
.....

3. Μελετήστε προσεκτικά το παράθεμα 2 και σχολιάστε τον τρόπο με τον οποίο φτιάχτηκε η Πανδώρα και τα χαρίσματα που της δόθηκαν.

4. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Οι ανθρώπινες κοινωνίες κατάφερναν να επιβιώνουν και να εξελίσσονται από κατακλυσμούς και ολικές καταστροφές. ☐
- β. Ο Επιμηθέας έκλεψε τη φωτιά από τον Όλυμπο και την έδωσε στους ανθρώπους. ☐
- γ. Ο Δευκαλίωνας και η γυναίκα του Πύρρα σώθηκαν από τον κατακλυσμό που έστειλε ο Δίας. ☐
- δ. Η Αθηνά μαζί με τον Ήφαιστο δίδαξαν στους ανθρώπους τις τέχνες. ☐
- ε. Μέσα στο κουτί της Πανδώρας υπήρχε ένα όμορφο πουλί. ☐

2.1 Οι ήρωες στην αρχαία Ελλάδα

1. Βρείτε στο κρυπτόλεξο κάποιες από τις ηρωίδες και κάποιους από τους ήρωες της αρχαίας Ελλάδας. Στο κρυπτόλεξο να υπάρχουν οι ηρωίδες και οι ήρωες:

Αντιγόνη, Ανδρομάχη, Ιφιγένεια,
Πενθεσίλεια, Κάστωρ, Πολυδεύκης,
Θησέας, Ιάσωνας, Οδυσσέας,
Αχιλλέας

ΟΙ ΗΡΩΙΔΕΣ

A	Z	Θ	X	N	H	P	X	Θ	Ξ	Λ	N	Ω	H	H	M	A	O
M	Z	Σ	I	M	Ω	Λ	Δ	A	K	M	Z	X	Ω	I	A	X	B
O	Λ	P	K	A	N	Δ	O	H	T	P	Θ	H	Σ	E	A	Σ	A
Π	M	B	B	Ω	E	Υ	Θ	P	M	O	M	Π	Λ	H	K	Υ	I
M	N	B	H	K	E	Υ	X	Υ	Z	M	Ξ	Σ	A	X	K	Θ	P
X	Ξ	B	X	Θ	I	Φ	Ξ	Δ	P	M	O	K	N	O	K	X	M
Ω	H	Θ	Ψ	N	Υ	Υ	K	Υ	Z	P	I	Φ	Δ	X	N	Σ	Π
O	Δ	Υ	Σ	Σ	E	A	Σ	A	E	Z	Θ	B	P	K	Λ	A	O
H	Φ	Ψ	Λ	B	N	H	Φ	N	T	Λ	Λ	Θ	O	Σ	Ω	E	Λ
I	A	Σ	O	N	A	Σ	A	T	Ξ	Ω	Θ	Θ	M	M	Ψ	A	Υ
A	I	Φ	I	Γ	E	N	E	I	A	Ω	K	A	A	O	Υ	E	Δ
X	Δ	A	T	Δ	Ω	O	K	Γ	Υ	Σ	Π	Δ	X	I	Υ	I	E
I	Θ	Θ	Π	B	Ψ	A	O	O	T	Z	H	Δ	H	Ω	Ψ	K	Υ
Λ	B	Δ	Z	Ψ	Λ	Π	E	N	Θ	E	Σ	I	Λ	E	I	A	K
Λ	Δ	Π	T	I	T	Λ	B	H	Ω	Φ	Δ	H	Ξ	A	Σ	Σ	H
E	H	A	Ω	Λ	T	O	Δ	N	Ξ	Ψ	Ψ	Π	M	X	Π	T	Σ
A	I	X	Φ	H	Δ	B	Υ	B	H	Σ	Υ	Π	Υ	O	Σ	Ω	K
Σ	Z	Π	Δ	Δ	H	A	I	Ψ	H	X	P	Ω	M	Ω	Σ	P	Z

2. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Οι άνθρωποι επινόησαν τους ήρωες για να νιώσουν δυνατοί και για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες. ☐
- β. Τα κατορθώματά του έκαναν τον Ηρακλή γνωστό στις χώρες γύρω από τη Μεσόγειο Θάλασσα. ☐
- γ. Ο Οδυσσέας ονομάστηκε πολυμήχανος γιατί χρησιμοποιούσε τη δύναμη του μυαλού του για να ξεπερνά τα εμπόδια. ☐
- δ. Ο Αχιλλέας, ο γιος της Ήρας, πολέμησε γενναία και πληγώθηκε θανάσιμα στον πόλεμο. ☐
- ε. Οι ήρωες ήταν άνθρωποι με υπερφυσική δύναμη. ☐

3. Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με λέξεις από την παρένθεση. (δυσκολίες, ηρωικές, θνητής, τόλμη, κατορθώματά, θεού, δύναμη, καλό, δυνατοί)

- α. Οι Έλληνες ονόμασαν ήρωες τους ανθρώπους που ξεχώριζαν για τη, την και τα τους.
- β. Οι ήρωες είχαν ικανότητες που τους βοηθούσαν να κάνουν, παράτολμες πράξεις για το των ανθρώπων.
- γ. Οι άνθρωποι για να αντιμετωπίσουν τις, αλλά και για να νιώσουν επινόησαν τους ήρωες.
- δ. Οι ήρωες ήταν συνήθως παιδιά ενός και μιας ή το αντίστροφο.

2.2 Ο Ηρακλής

1. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - α. Ο Ηρακλής έμαθε από τους δασκάλους του την τέχνη της αρματοδρομίας και της ιππασίας. ☐
 - β. Ο Ηρακλής, εξαιτίας των κατορθωμάτων του, έγινε γνωστός στα πέρατα του κόσμου. ☐
 - γ. Όλοι οι άνθρωποι και όλοι οι θεοί αγαπούσαν τον Ηρακλή. ☐
 - δ. Ο ήρωάς μας πέρασε δοκιμασίες και έκανε σπουδαίους άθλους για να βοηθήσει τους ανθρώπους. ☐

2. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα του Ηρακλή.

Η _____
 Ρ _____
 Α _____
 Κ _____
 Λ _____
 Η _____
 Σ _____

1. Πάλεψε με τον θάνατο γι' αυτή (αντίστροφα).
2. Με αυτό αντιμετώπισε πολλούς κινδύνους
3. Ήταν φίλος του Ηρακλή.
4. Ήταν ο ήρωάς μας.
5. Τη φορούσε πάντα ο Ηρακλής.
6. Ήταν ο Ηρακλής.
7. Τέτοιους δασκάλους τού έφεραν οι γονείς του.

Η ΗΡΑ ΘΗΛΑΖΕΙ
ΤΟΝ ΗΡΑΚΛΗ

2.3 Ο νεαρός Ηρακλής

1. Βάλτε τα γεγονότα στη σωστή χρονική σειρά.

- ☐ Πίστεψε ότι η γυναίκα του και τα παιδιά του είναι εχθροί του και τους έκανε κακό.
- ☐ Η Πυθία τον έστειλε στις Μυκήνες να υπηρετήσει για δώδεκα χρόνια τον ξάδελφό του Ευρυσθέα.
- ☐ Η Αλκμήνη γέννησε δίδυμα αγόρια, τον Ηρακλή, που ήταν γιος του Δία, και τον Ιφικλή, που ήταν γιος του Αμφιτρύωνα.
- ☐ Καταλαβαίνοντας το λάθος του έφυγε από τη Θήβα και πήγε στο Μαντείο των Δελφών για να ρωτήσει τι πρέπει να κάνει για να εξιλεωθεί.
- ☐ Η Ήρα έμαθε ότι ο Ηρακλής είναι γιος του Δία και ήθελε με κάθε τρόπο να τον εξο-ντώσει.

2. Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με λέξεις από την παρένθεση. (Ιφικλής, Κρέοντα, Ευρυσθέα, Μεγάρα, Ιόλαο)

- α. Ο Ηρακλής παντρεύτηκε τη, κόρη του βασιλιά
- β. Με μόνη συντροφιά τον ανιψιό του ξεκίνησαν για την Πελοπόννησο να συναντήσουν τον
- γ. Ο όταν είδε τα φίδια, φοβήθηκε και άρχισε να κλαίει.

2.4

Οι άθλοι του Ηρακλή στην Πελοπόννησο

1. Ποιον θεωρείτε εσείς ήρωα σήμερα; Γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

2. Αντιστοιχίστε τα ονόματα της αριστερής στήλης με τις έννοιες που ταιριάζουν στη δεξιά στήλη.

Α΄ ΣΤΗΛΗ		Β΄ ΣΤΗΛΗ	
Ερύμανθος	•	•	Λιοντάρι
Λέρνη	•	•	Αυγείας
Ήλιδα	•	•	Κάπρος
Νεμέα	•	•	Όρνιθες
Στυμφαλία	•	•	Ελάφι
Αρτεμη	•	•	Λερναία Ύδρα

3. Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με λέξεις από την παρένθεση.
(άθλους, καβούρι, θρόνο, Λερναία, Ήρα, Στυμφαλίδες όρνιθες, εννέα, Ευρυσθέας)

- α. Στη λίμνη Στυμφαλία έβρισκαν καταφύγιο κάτι άγρια, παράξενα πουλιά, οι
- β. Ο Ηρακλής έπρεπε να σκοτώσει τη Ύδρα, ένα τέρας με κεφάλια. Εκτός από τη Λερναία Ύδρα είχε να αντιμετωπίσει κι ένα τεράστιο, που το είχε στείλει η
- γ. Ο, που φοβόταν μήπως ο Ηρακλής τού πάρει τον του ανέθεσε να κάνει δώδεκα

2.5 Ταξίδι στην άκρη της Γης

1. Βάλτε τους άθλους του Ηρακλή στην κατάλληλη θέση του πίνακα.
Τα μήλα των Εσπερίδων, Ο ερυμάνθιος κάπρος, Οι κόπροι του Αυγεία, Ο κέρβερος, Τα άλογα του Διομήδη, Το λιοντάρι της Νεμέας, Τα βόδια του Γηρυόνη, Το ελάφι της Άρτεμης, Η ζώνη της Ιππολύτης, Οι Στυμφαλίδες όρνιθες, Ο ταύρος της Κρήτης, η Λερναία Ύδρα

Άθλοι στην Πελοπόννησο	Άθλοι σε μέρη μακρινά

2. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Πήγε στη Θράκη να πιάσει τον άγριο ταύρο. ☐
- β. Η Ιππολύτη ήταν βασίλισσα των Αμαζόνων που ζούσαν στον Εύξεινο Πόντο. ☐
- γ. Όταν ο Ευρυσθέας είδε τον Κέρβερο, πήρε το χάλκινο κοντάρι του και πήγε να τον χτυπήσει. ☐
- δ. Για να φέρει στις Μυκήνες τα άγρια άλογα του Διομήδη, πήρε μαζί του γενναία παλικάρια. ☐
- ε. Τα βόδια του Γηρυόνη τα φύλαγε ο Κέρβερος, ένα σκυλί με δύο κεφάλια και ουρά φιδιού. ☐

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ
ΑΚΡΗ ΤΗΣ ΓΗΣ

3. Ποια χαρακτηριστικά του Ηρακλή τον βοήθησαν σε όλους τους άθλους του;

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 Το τέλος της περιπέτειας

1. Παρατήρησε την εικόνα του Ηρακλή που ανεβαίνει στον Όλυμπο. Τι βλέπεις; Πώς δείχνει ότι έγινε αθάνατος;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

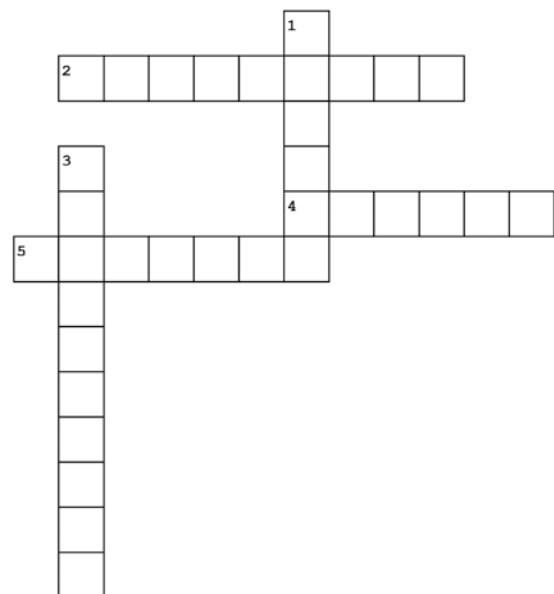
2. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

2. Έδωσε στον Ηρακλή τον χιτώνα με το μαγικό φίλτρο.
4. Ήταν βασιλιάς της Καλυδώνας.
5. Εκεί ανέβασε τον Ηρακλή ένα σύννεφο.

Κάθετα

1. Κένταυρος που ερωτεύτηκε τη Δηιάνειρα.
3. Σε αυτόν χάρισε ο Ηρακλής τα βέλη και το τόξο του.

3. Βάλτε τις προτάσεις στη σωστή σειρά.

- ☐ Ένα πυκνό σύννεφο πήρε τον Ηρακλή και τον ανέβασε στον Όλυμπο.
- ☐ Ο Ηρακλής και η Δηιάνειρα ήθελαν να περάσουν τον Εύηνο ποταμό.
- ☐ Ο Ηρακλής τον σκότωσε, όμως ο Νέσσος, πριν πεθάνει, έδωσε στη Δηιάνειρα ένα μαγικό φίλτρο με δηλητηριασμένο αίμα από την πληγή του.
- ☐ Ο Ηρακλής φόρεσε τον χιτώνα κι ένιωσε αφόρητους πόνους.
- ☐ Ο Κένταυρος Νέσσος που περνούσε τους οδοιπόρους στην απέναντι όχθη, μαγεμένος από την ομορφιά της, ερωτεύτηκε τη Δηιάνειρα και θέλησε να την κάνει γυναίκα του.
- ☐ Αυτή άπλωσε στον χιτώνα του Ηρακλή το μαγικό φίλτρο με το αίμα του Νέσσου και του τον έδωσε να τον φορέσει.

2.7

Ο Θησέας

1. Συμπληρώστε τις φράσεις με λέξεις από την παρένθεση.
(εκπολιτιστή, έξυπνος, Ηρακλή, άθλους, θεϊκό)

- α. Ο Θησέας είχε ένα μέρος και ένα μέρος ανθρώπινο.
- β. Στο ταξίδι του προς τη σοφία χρειάστηκε να πραγματοποιήσει
- γ. Πολέμησε στο πλευρό του ήρωα
- δ. Τον ονομάζουν και ήρωα.
- ε. Ο Θησέας ήταν δυνατός, γενναίος και

2. Δείτε την εικόνα του Θησέα με τον Μινώταυρο, δίπλα στην Πηγή 3. Τι κάνει ο Θησέας; Πώς φαίνεται ότι είναι γενναίος;

.....

.....

3. Σύμφωνα με όσα διαβάσατε στο βιβλίο του μαθητή, απαντήστε στις ερωτήσεις.

α. Τι έκανε ο Θησέας για να αξίζει τον τίτλο του ήρωα εκπολιτιστή;

.....

.....

β. Τι σημασία είχε για τους αρχαίους Έλληνες η μύηση στα μυστήρια;

.....

.....

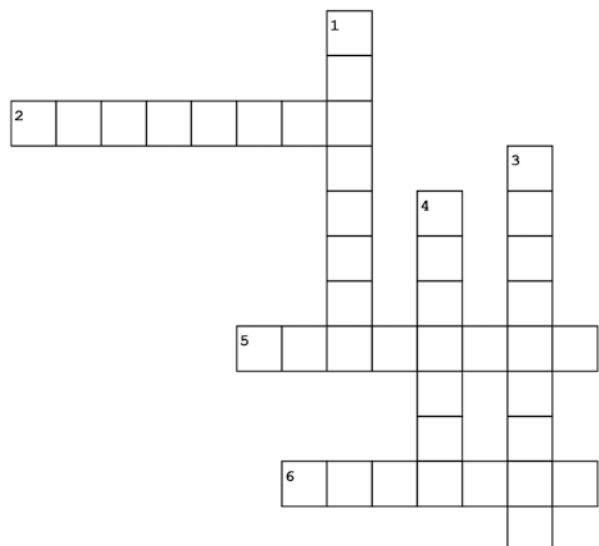
4. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

- 2. Τιμωρήθηκε από τον Μίνωα.
- 5. Πολέμησε τις μαζί με τον Ηρακλή
- 6. Έδωσε στον Θησέα έναν μίτο να τον ξετυλίξει για να βγει από τον λαβύρινθο.

Κάθετα

- 1. Λέγονται οι τελετές ενηλικίωσης.
- 3. Ο Θησέας θέλησε να την αρπάξει.
- 4. Ο Θησέας συνάντησε στον δρόμο του πολλά.

2.8 Θησέας: ο Αθηναίος ήρωας

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση.
(παντρευτεί, Πιτθέας, πενήντα, βράχο, σανδάλια, Παλλαντίδες, Αθήνα, χρησμός, ξίφος, πλοίο, παιδιά)

- α. Ο βασιλιάς της Αθήνας, Αιγέας, είχε δύο φορές, όμως δεν είχε αποκτήσει
- β. Βασιλιάς στην Τροιζήνα ήταν ο
- γ. Ο Πάλλαντας είχε παιδιά που ονομάζονταν
- δ. Η απάντηση του μαντείου στις ερωτήσεις που έκαναν οι άνθρωποι λέγεται
- ε. Η μητέρα του Θησέα ήθελε να πάει με ο γιος της στην
- στ. Ο Θησέας κύλησε τον και βρήκε το και τα του πατέρα του.

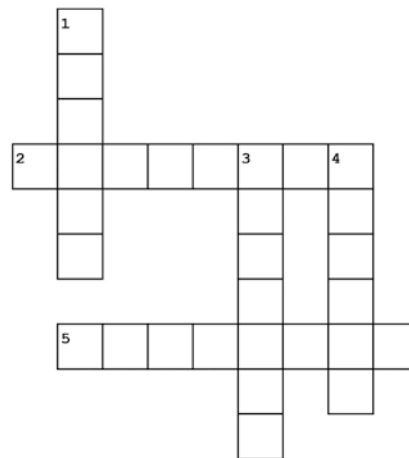
2. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

2. Στην πόλη αυτή μεγάλωσε ο Θησέας.
5. Ο Πάλλαντας ήθελε να γίνει ...

Κάθετα

1. Ο Θησέας πήγε στην Αθήνα από τη ...
3. Τη λεοντή τη φορούσε ο ...
4. Το όνομα του πατέρα του Θησέα.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ
ΑΙΓΕΑΣ

3. Αντιστοιχίστε τις προτάσεις της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά στήλη για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
1. Το μαντείο των Δελφών συμβούλεψε	• α. Αίθρα
2. Ο Θησέας κατάφερε και σήκωσε	• β. θαύμαζε την αρετή και τη δόξα του Ηρακλή.
3. Η κόρη του βασιλιά της Τροιζήνας ονομαζόταν	• γ. τον βράχο και βρήκε το ξίφος και τα σανδάλια του πατέρα του.
4. Ο Θησέας από μικρό παιδί	• δ. τον Αιγέα να επισκεφτεί την Τροιζήνα.
5. Το ταξίδι στην Αθήνα από τη στερία	• ε. ήταν επικίνδυνο γιατί υπήρχαν πολλοί ληστές που σκότωναν τους ταξιδιώτες.

2.9

Θησέας: Ο Αθηναίος ήρωας. Οι πρώτοι άθλοι

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. (γκρεμό, Προκρούστη, θάλασσα, Απόλλωνα, ξίφος)
 - α. Λίγο πριν από την Αθήνα ο Θησέας αντιμετώπισε τον πιο σκληρό ληστή, τον
 - β. Ο Θησέας νίκησε τον Σκίρωνα και τον πέταξε στη
 - γ. Τον άγριο ταύρο του Μαραθώνα ο Θησέας τον πρόσφερε θυσία στον θεό.....
 - δ. Ο Αιγέας κατάλαβε ότι ο Θησέας είναι γιος του μόλις είδε το..... του.
 - ε. Ο ληστής Σκίρωνας λήστευε τους περαστικούς και μετά τους πετούσε στη θάλασσα από έναν
2. Φτιάξτε σε ομάδες μια αφίσα με τίτλο «Τα κατορθώματα του Θησέα» και συνοδέψτε τη με μικρά κείμενα ή εικόνες.
.....
.....
3. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - α. Ο Θησέας, όταν σκότωσε τον Περιφήτη, πήρε μαζί και το ρόπαλο του ληστή. ☐
 - β. Ο βασιλιάς Αιγέας, όταν κάλεσε τον θαρραλέο νέο στο παλάτι για να τον ευχαριστήσει, ήξερε ότι ήταν ο γιος του. ☐
 - γ. Ο Θησέας αντιμετώπισε τον φοβερό κακούργο Σίνη κοντά στην πόλη του Άργους. ☐
 - δ. Ένας άθλος του Θησέα ήταν ότι σκότωσε έναν άγριο ταύρο που κατέστρεφε τις καλλιέργειες στην περιοχή του Μαραθώνα. ☐
4. Αντιστοιχίστε τα πρόσωπα που βρίσκονται στην αριστερή στήλη με τα χαρακτηριστικά τους στη δεξιά στήλη.

Α΄ ΣΤΗΛΗ

Β΄ ΣΤΗΛΗ

1. Ο Σίνης ήταν ένας •
2. Ο ληστής Περιφήτης •
3. Ο ληστής Σκίρωνας •
4. Ο πιο σκληρός ληστής, •
ο Προκρούστης,

- α. ήταν ψηλός και με ένα σιδερένιο ρόπαλο σκότωνε τους περαστικούς.
- β. λήστευε τους περαστικούς και μετά τους ζητούσε να του πλύνουν τα πόδια σε έναν γκρεμό πάνω από τη θάλασσα.
- γ. έπιανε τους περαστικούς και τους ξάπλωνε σε ένα σιδερένιο κρεβάτι.
- δ. που λύγιζε τις κορφές δύο πεύκων και έδενε μία σε κάθε πόδι των περαστικών. Μετά τις άφηνε ελεύθερες σκοτώνοντας τον ταξιδιώτη.

2.10 Θησέας και Μινώταυρος

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση.
(αθλητής, επτά, άσπρα, εύκολο, Ανδρόγεως, Θησέα, Μίνωα, Μινώταυρο, λαβύρινθο, ζήτησε, νικήσει, σκοτώσει, έστελναν, κλεισμένος)
- α. Ο γιος του Μίνωα, ο ήταν πολύ καλός
- β. Ο Μινώταυρος ζούσε στο και δεν ήταν να βγει κάποιος από αυτόν.
- γ. Ο Αιγέας ζήτησε από τον, εάν, να βάλει πανιά στο πλοίο του.
- δ. Οι Αθηναίοι στην Κρήτη επτά νέους και νέες θυσία στον
- ε. Ο Θησέας όταν έφτασε στην Κρήτη από τον την άδεια να μπει στον λαβύρινθο για να τον Μινώταυρο.

2. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα του Ίκαρου.

I _ _ _ _ _	1. Λέγεται και έτσι ο πολύ δυνατός.
K _ _ _ _ _	2. Εκεί ζούσε ο Μινώταυρος.
A _ _ _ _ _	3. Το όνομα της μητέρας του Θησέα.
P _ _ _ _ _	4. Το αντίθετο του απαντώ.
O _ _ _ _ _	5. Στο βουνό αυτό ζούσαν οι θεοί.
Σ _ _ _ _ _	6. Το αντίθετο του λάθους.

3. Αντιστοιχίστε τις προτάσεις της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
1. Ο Μινώταυρος ήταν ένα μυθικό τέρας •	• α. έλιωσαν οι φτερούγες του από τον ήλιο και έπεσε στη θάλασσα.
2. Ο Ίκαρος πετούσε με τις φτερούγες του πολύ ψηλά, αλλά •	• β. με τον Μινώταυρο και τον σκότωσε με το σπαθί του.
3. Ο Θησέας πάλεψε πολλές ώρες •	• γ. που είχε σώμα ανθρώπου και κεφάλι και ουρά ταύρου.
4. Η Αριάδνη βοήθησε τον Θησέα δίνοντάς του •	• δ. πολιορκήσε και κατέκτησε την Αθήνα.
5. Ο Μίνωας, για να εκδικηθεί τον χαμό του γιου του •	• ε. τον μίτο, ένα κουβάρι με νήμα, για να μπορέσει να βγει από τον λαβύρινθο.

2.11

Ο Θησέας γίνεται βασιλιάς

1. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - α. Ο θεός Διόνυσος είδε στην Πάρο την Αριάδνη και την ερωτεύτηκε. ☐
 - β. Η Αριάδνη δεν ήθελε να πάει με τον θεό Διόνυσο, γιατί ήταν ερωτευμένη με τον Θησέα. ☐
 - γ. Ο Θησέας θυμήθηκε και άλλαξε πανιά στο πλοίο του βάζοντας άσπρα όπως του είχε ζητήσει ο πατέρας του. ☐
 - δ. Το πλοίο του Θησέα έκανε την πρώτη του στάση στο νησί της Νάξου. ☐
 - ε. Η θάλασσα όπου πέθανε ο Αιγέας ονομάστηκε Αιγαίο πέλαγος. ☐
- στ. Ο Θησέας κυβέρνησε πολλά χρόνια στην Αθήνα και ήταν ένας πετυχημένος βασιλιάς. ☐

2. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα της Αριάδνης.

A _ _ _ _ _
 P _ _ _ _ _
 I _ _ _ _ _
 A _ _ _ _ _
 Δ _ _ _ _ _
 N _ _ _ _
 Η _ _ _

1. Λεγόταν ο πατέρας του Θησέα.
2. Αυτό ήταν το όπλο του Ηρακλή.
3. Λεγόταν ο γιος του Δαίδαλου.
4. Λεγόταν ο θεός της μουσικής.
5. Νησί των Κυκλάδων.
6. Το αντίθετο του γέρος.
7. Η γυναίκα του Δία.

3. Αντιστοιχίστε τις προτάσεις της αριστερής στήλης με όσες ταριάζουν στη δεξιά για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. Ο Θησέας πήρε την Αριάδνη μαζί • του και με ένα 2. Ο Αιγέας μόλις είδε το μαύρο πανί • στο καράβι του Θησέα 3. Ο βασιλιάς της Σκύρου, • ο Λυκομήδης, 4. Οι Αθηναίοι ζούσαν σε διάφορες • περιοχές και 5. Ο Θησέας μετά τον θάνατο του • πατέρα του έγινε βασιλιάς	• α. ο Θησέας τούς έπεισε να ενωθούν σε μία πόλη, την Αθήνα. • β. γρήγορο ιστιοφόρο ξέφυγαν από τον βασιλιά Μίνωα που τους καταδίωκε. • γ. φοβήθηκε τη δόξα του Θησέα και τον σκότωσε πετώντας τον στη θάλασσα από έναν βράχο. • δ. απελπισμένος έπεσε από τον βράχο στη θάλασσα και σκοτώθηκε. • ε. στην Αθήνα και παντρεύτηκε τη Φαίδρα, την αδελφή της Αριάδνης.

3.1 Αρχοναυτική εκστρατεία

1. Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις της παρένθεσης.
(Ελλήνων, Ιωλκό, Αρχοναυτικής, Πελία, καλλιεργήσιμες, όρος Πήλιο, πολύτιμα, Χρυσόμαλλο, Κολχίδα)
- a. Ο Ιάσοντας έφυγε από το της Θεσσαλίας και κατέβηκε στην Εκεί συνάντησε τον θείο του τον, ο οποίος του ζήτησε να φέρει από την το Δέρας.
- β. Ο μύθος της εκστρατείας δείχνει τις συνεχείς προσπάθειες των να αποκτήσουν μέταλλα και νέες εκτάσεις.

2. Συμπληρώστε τη μεσοστιχίδα του Ορφέα.

Ο _ _ _ _ _	1. Προορισμός των Αρχοναυτών.
Ρ _ _ _ _ _	2. Πήρε μέρος στην εκστρατεία, αλλά δεν έφτασε στην Κολχίδα.
Φ _ _ _ _ _	3. Στην επιστροφή τους πέρασαν κι από το νησί των...
Ε _ _ _ _ _	4. Θεός του Ιάσωνα.
Α _ _ _ _ _	5. Υποσχέθηκε ότι θα δώσει το Χρυσόμαλλο Δέρας.
Σ _ _ _ _ _	6. Τραγουδούσαν μελωδικά και μάγευαν τους ναυτικούς.

3. Τι σημαίνει για εσάς η λέξη «εκστρατεία»;

.....

.....

.....

.....

3.2

Το χρυσόμαλλο κριάρι σώζει τον Φρίξο και την Έλλη

1. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Οι απεσταλμένοι είπαν στον βασιλιά Αθάμα να θυσιάσει την Έλλη. ☐
- β. Η Έλλη έπεσε από τη ράχη του κριαριού και πνίγηκε στον Ελλήσποντο. ☐
- γ. Το κριάρι πήρε στη ράχη του τον Φρίξο και την Έλλη και πέταξε πάνω από το Ιόνιο πέλαγος. ☐
- δ. Ο Φρίξος έφτασε στην Κολχίδα και θυσίασε το κριάρι στον Άρη. ☐
- ε. Η Ινώ έπεισε τις γυναίκες του Ορχομενού να ψήσουν τους σπόρους του σιταριού για να έχουν περισσότερη σοδειά. ☐

ΦΡΙΞΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗ -
ΑΣΤΕΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΡΙΟΥ

2. Αντιστοιχίστε τις λέξεις της αριστερής στήλης Α με τις φράσεις που ταιριάζουν στη δεξιά στήλη.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Χρησμός •	• Στενή θάλασσα ανάμεσα στη Θράκη και τη Μικρά Ασία.
Χαλκιόπη •	• Βασιλιάς της Κολχίδας.
Αιήτης •	• Πόλη της Βοιωτίας.
Ορχομενός •	• Απάντηση που έδινε το μαντείο.
Ελλήσποντος •	• Γυναίκα του Φρίξου.

3. Ποιος ήταν ο ρόλος του Μαντείου των Δελφών στην αρχαία Ελλάδα;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 Ο Ιάσωνας στην Ιωλκό

1. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Την ανατροφή του Ιάσωνα ανέλαβε ο Κένταυρος στον Όλυμπο. ☐
- β. Όταν ο Πελίας είδε τον Ιάσωνα να φορά ένα σανδάλι, τaráχτηκε. ☐
- γ. Ο Ιάσωνας πήγε στην Ιωλκό έχοντας ριγμένο στους ώμους ένα δέρμα λιονταριού. ☐
- δ. Η «Αργώ», το καράβι των Αργοναυτών, είχε πέντε κουπιά. ☐

2. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά στήλη.

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
Άρχος •	• Ο πατέρας του Ιάσωνα.
Ιωλκός •	• Αυτός που έφτιαξε την «Αργώ».
Αίσωνας •	• Μυθική πόλη, στην περιοχή της σύγχρονης πόλης του Βόλου.
Κένταυρος Χείρωνας •	• Να φοβάσαι τον μονοσάνδαλο.
Χρησμός Μαντείου •	• Αστρονομία, Ιατρική, Φιλοσοφία.

3. Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις της παρένθεσης. (Πήλιο, Χείρωνα, μονοσάνδαλο, φιλία, Αίσωνας, θεραπεύσει, σκοπός, λεοπάρδαλης)

- α. Μια μέρα οι κάτοικοι της Ιωλκού είδαν ένα νέο παλικάρι, που είχε ριγμένο στους ώμους του ένα δέρμα
- β. «Να φοβάσαι τον», είπε το Μαντείο των Δελφών στον Πελία.
- γ. Άνθρωποι και ημίθεοι πήγαιναν στη σπηλιά του Κένταυρου για να τους
- δ. Ο ένα βράδυ πήγε τον γιο του τον Ιάσωνα στη σπηλιά του Κένταυρου στο
- ε. Τους Αργοναύτες έωννε μια δυνατή κι ένας σπουδαίος

3.4

Η Αργοναυτική εκστρατεία

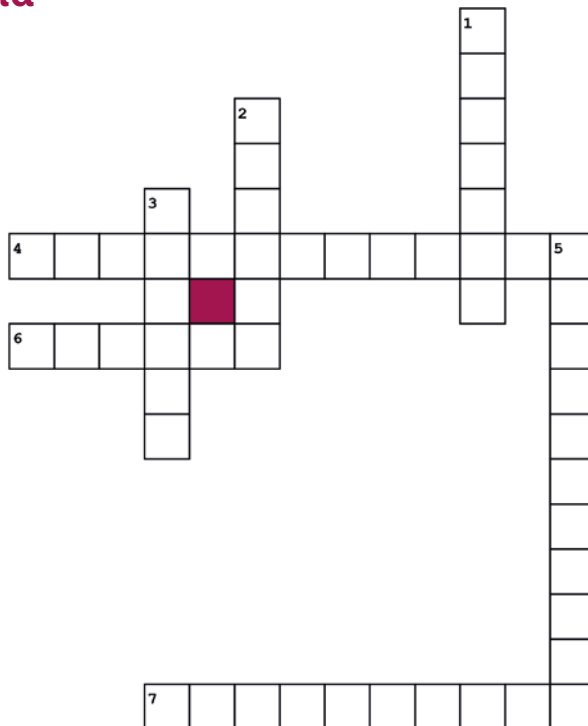
1. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

4. Ήταν το ταξίδι της επιστροφής.
6. Τα ... των δράκων έσπειρε ο Ιάσοντας.
7. Θεός στον οποίο αφιέρωσε την «Αργώ» ο Ιάσοντας.

Κάθετα

1. Ο προορισμός της Αργοναυτικής εκστρατείας.
2. Έριξε μαγικό υγρό στα μάτια του δράκου.
3. Ήταν βασιλιάς της Κολχίδας.
5. Πέτρες από τις οποίες πέρασαν με επιτυχία οι Αργοναύτες.

2. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με λέξεις από την παρένθεση.

(Μήδεια, Ποσειδώνα, Συμπληγάδες, Μήδειας, Κολχίδα, Ιάσοντας, Θράκη, Φινέα, Κορίνθου, Ορφέα)

- α. Περνώντας με επιτυχία τις έφτασαν στην Κολχίδα.
- β. Με τη βοήθεια της και του ο πήρε το Χρυσόμαλλο Δέρα.
- γ. Στην πορεία προς την σταμάτησαν στη, όπου συνάντησαν τον τυφλό μάντη
- δ. Ο Ιάσοντας πήγε με τη Μήδεια στον Ισθμό της και αφιέρωσαν την «Αργώ» στον

3. Τι θα μπορούσε να συμβεί αν ο Ιάσοντας δεν είχε τη βοήθεια της Μήδειας;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.5 Ο Τρωικός Πόλεμος

1. Βάλτε τους ήρωες, Αχαιοούς και Τρώες, στην κατάλληλη στήλη στον πίνακα.
(Οδυσσέας, Ρήσος, Νέστορας, Έκτορας, Σαρπηδόνας, Αχιλλέας, Πάρης, Πάτροκλος, Ιδομενέας, Αινείας, Διομήδης, Γλαύκος)

Αχαιοί	Τρώες

2. Ποια γεγονότα οδήγησαν στον Τρωικό Πόλεμο; Γράψτε με δικά σας λόγια.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Ο Όμηρος πολέμησε με τους Αχαιοούς στην Τροία. ☐
- β. Ο στόλος των Αχαιών συγκεντρώθηκε στην Ιωλκό. ☐
- γ. Η Τροία ήταν οχυρωμένη με γερά τείχη. ☐
- δ. Αρχηγός των Αχαιών ορίστηκε ο Οδυσσέας. ☐
- ε. Ο Ποσειδώνας και ο Απόλλωνας έχτισαν τα τείχη της Τροίας και γι' αυτό ονομάστηκαν θεόχτιστα. ☐

3.6

Η επιλογή του Πάρη

1. Βάλτε τις προτάσεις στη σωστή σειρά.

- ☐ Ο Πάρης και η Ελένη μπήκαν στο καράβι και ξεκίνησαν για την Τροία.
- ☐ Ο Πάρης προτίμησε το δώρο της Αφροδίτης και της έδωσε το χρυσό μήλο.
- ☐ Μόλις έφτασε, πήγε στο παλάτι του Μενέλαου κρατώντας πλούσια δώρα.
- ☐ Η Έριδα θύμωσε πολύ και για να τους εκδικηθεί, πήγε στον γάμο κι άφησε ένα ολόχρυσο μήλο που πάνω έγραφε: «Στην ομορφότερη».
- ☐ Ο Πάρης με καράβι και τη βοήθεια της Αφροδίτης ξεκίνησε για τη Σπάρτη.
- ☐ Καθεμιά από τις τρεις θεές πίστευε ότι είναι η πιο όμορφη και ήθελε το μήλο.

2. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με λέξεις από την παρένθεση.

(Πάρη, Θέτιδα, Μενέλαος, Ήρα, Πηλέα, φιλοξένησε)

- α.** Ο Δίας πάντρεψε τη με τον στο όρος Πήλιο.
- β.** Η υποσχέθηκε στον Πάρη ότι θα τον κάνει βασιλιά της Ασίας και της Ευρώπης.
- γ.** Ο τον υποδέχθηκε στο παλάτι του και τον
- δ.** Ο Ερμής οδήγησε τις θεές στον

3. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της αριστερής στήλης με τις φράσεις που ταιριάζουν στη δεξιά στήλη.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Πάρης	• Να δοθεί στην ομορφότερη.
Έριδα	• Η Ελένη βρίσκεται στην Αίγυπτο.
Μενέλαος	• Γιος του βασιλιά της Τροίας.
Ευριπίδης	• Βασιλιάς της Σπάρτης.
Ολόχρυσο μήλο	• Θεά της φιλονικίας.

3.7

Η εκστρατεία των Ελλήνων εναντίον της Τροίας. Η συγκέντρωση στην Αυλίδα

1. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

3. Θύμωσε επειδή ο Αγαμέμνωνας σκότωσε το ελάφι της.
4. Από εκεί ξεκίνησε ο στόλος για την Τροία.

Κάθετα

1. Μάντης της μυθολογίας.
2. Έπρεπε να θυσιαστεί για να φυσήξουν ευνοϊκοί άνεμοι.
5. Ο αρχηγός της εκστρατείας.

2. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Η Αφροδίτη βοήθησε τους Αχαιοούς, γιατί ήθελε να εκδικηθεί τους Τρώες. ☐
- β. Η Άρτεμη στέλνει στη θέση της Ιφιγένειας ένα ελάφι. ☐
- γ. Οι Αχαιοί δεν ήθελαν να γίνει η θυσία της Ιφιγένειας. ☐
- δ. Ηγεμόνες από όλα τα μέρη της Ελλάδας συγκεντρώθηκαν στην Αυλίδα. ☐

3. Βρες σε χάρτη πού είναι η Αυλίδα και πού η Τροία και σκέψου γιατί οι Έλληνες ήθελαν να ξεκινήσουν από εκεί.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.8

Η έναρξη του πολέμου, ο θυμός, η εκδίκηση, το τέλος του Αχιλλέα

1. Βάλτε τις προτάσεις στη σωστή σειρά.

- ☐ Ο Πάρης, με υπόδειξη του Απόλλωνα, χτυπά με το βέλος του τον Αχιλλέα στο αδύνατό του σημείο, τη φτέρνα.
- ☐ Ο Αχιλλέας θύμωσε επειδή ο Αγαμέμνωνας του πήρε τη Βρισηίδα κι εγκατέλειψε τη μάχη.
- ☐ Ο Απόλλωνας θύμωσε από την ασέβεια που έδειξε ο Αγαμέμνωνας στον ιερέα του, τον Χρύση, και άρχισε να σκοτώνει τους Αχαιοούς με τα βέλη του.
- ☐ Έπειτα από συνέλευση οι Αχαιοί αποφάσισαν ότι έπρεπε ο Αγαμέμνωνας να επιστρέψει τη Χρυσήίδα στον πατέρα της.
- ☐ Ο Πάτροκλος δανείστηκε τα όπλα του Αχιλλέα, όμως σκοτώθηκε από τον Έκτορα.

2. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα του Αχιλλέα.

Α _ _ _ _ _	1. Έδειξε ασέβεια στον ιερέα του Απόλλωνα.
Χ _ _ _ _ _	2. Κόρη του Χρύση.
Ι _ _ _ _ _	3. Ήταν ο Χρύσης.
Λ _ _ _ _ _	4. Ο Πάτροκλος δεν άκουσε τη συμβουλή του Αχιλλέα κι ήταν μεγάλο...
Λ _ _ _ _	5. Την ένιωσε ο Αχιλλέας όταν πληροφορήθηκε τον θάνατο του Πάτροκλου.
Ε _ _ _ _ _	6. Γενναίος πολεμιστής των Τρώων.
Α _ _ _ _ _	7. Θεός που πήρε το μέρος των Τρώων.
Σ _ _ _ _ _	8. Ήταν ο Αχιλλέας με την απόφαση του Αγαμέμνονα να του πάρει τη Βρισηίδα (αντίστροφα).

3. Τι πιστεύετε ότι θα είχε αλλάξει αν ο Αχιλλέας δεν εγκατέλειπε τη μάχη;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Η ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ –
Ο ΘΥΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ

3.9 Η κατάκτηση της Τροίας

1. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα της Ιλιάδας.

I _ _ _ _	1. Έτσι λεγόταν η Τροία.
Λ _ _ _ _ _ _ _ _	2. Είχε αντιρρήσεις για την είσοδο του «Δούρειου Ίππου» στην Τροία.
I _ _ _ _	3. Το άλογο στα αρχαία.
Α _ _ _ _ _	4. Ήταν κρυμμένοι στην κοιλιά του αλόγου.
Δ _ _ _ _ _ _ _ _	5. Οι πιο μυαλωμένοι Τρώες είχαν πολλούς...
Α _ _ _ _	6. Βοήθησε τους Έλληνες να πραγματοποιήσουν το σχέδιό τους.

2. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της δεξιάς στήλης με τη σημασία τους στην αριστερή στήλη.

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
Προετοιμάζω ένα σχέδιο με το οποίο θα ενεργήσω.	• Δισταγμός
Σκέφτηκε ένα κόλπο για να νικήσουν οι Έλληνες πολεμιστές.	• Αφιέρωση
Έγινε στάχτη μέσα σε μία νύχτα.	• Οδυσσέας
Η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του αφιερώνω/προσφέρω ονομαστικά.	• Τροία
Η αμφιβολία για την ορθότητα μιας ενέργειας ή ο φόβος της αποτυχίας.	• Καταστρώνω

3. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Ο Μενέλαος πήρε πίσω την ωραία Ελένη. ☐
- β. Όλοι οι γιοι του Πρίαμου πιάστηκαν αιχμάλωτοι. ☐
- γ. Ο Αγαμέμνωνας και οι υπόλοιποι Έλληνες έφυγαν με τα πλοία για την πατρίδα. ☐
- δ. Ο Λαοκώωντας έλεγε στους Τρώες να μη βάλουν στην πόλη τους το παράξενο άλογο. ☐
- ε. Οι Αχαιοί που ήταν μέσα στην κοιλιά του αλόγου δεν συμμετείχαν στην καταστροφή της πόλης. ☐

4. Συζητήστε με την ομάδα σας πώς νομίζετε να ένιωσε η Ελένη και οι Τρωαδίτισσες που αιχμαλωτίστηκαν από τους Έλληνες για την καταστροφή της πόλης της Τροίας.

3.10

Οι περιπέτειες της επιστροφής του Οδυσσέα στην πατρίδα (νόστος)

1. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της αριστερής στήλης Α με τη σημασία τους στη δεξιά στήλη Β.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Πρόχονος •	• Μεγάλο ποίημα που αφηγείται ηρωικά κατορθώματα.
Νόστος •	• Μεγάλες μεταναστεύσεις, μετακινήσεις και εγκαταστάσεις πληθυσμών.
Οδυσσέας •	• Επιθυμία για επιστροφή στην πατρίδα ύστερα από μακροχρόνια απουσία.
Έπος •	• Σύμβολο του θαλασσινού ήρωα και κατακτητή.
Μεγάλοι αποικισμοί •	• Αυτός που έζησε στο μακρινό ή πιο πρόσφατο παρελθόν.

3.11

Η επιστροφή του Οδυσσέα: Οι πρώτες περιπέτειες

1. Διαβάστε την Πηγή 3 και στη συνέχεια παρατηρήστε την πρώτη εικόνα. Ποιο σημείο από τους στίχους της Πηγής αναπαριστά η εικόνα;

.....

.....

2. Ποια ήταν η τροφή των Λωτοφάγων, σύμφωνα με την Πηγή 1; Τι προκάλεσε στους συντρόφους του και πώς τους απομάκρυνε ο Οδυσσέας από αυτή τη χώρα, σύμφωνα με τη δεύτερη εικόνα;

.....

.....

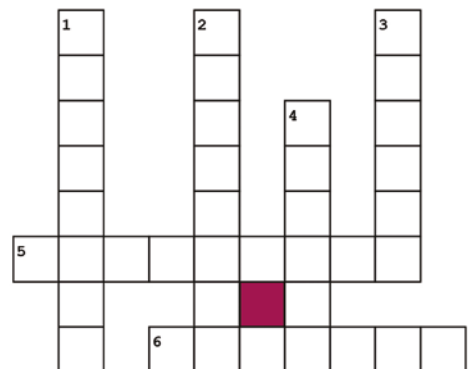
3. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

5. Επιτίθεται ως εχθρός σε ξένη χώρα.
6. Η χώρα των Κικόνων.

Κάθετα

1. Οι ταξιδιώτες στη χώρα των Κικόνων είχαν πολλές.
2. Αναχώρηση πλοίου από λιμάνι.
3. Ακρωτήριο που πέρασαν οι ταξιδιώτες.
4. Ο αριθμός των πλοίων του Οδυσσέα.

3.12

Άνεμοι, γίγαντες και η μάγισσα Κίρκη εμποδίζουν την επιστροφή

1. Βρείτε 10 λέξεις που κρύβονται στο κρυπτόλεξο: ΛΑΙΣ ΤΡΥΓΟΝΕΣ, ΠΟΛΥΦΗΜΟΣ, ΥΒΡΙΣ, ΑΝΕΜΟΙ, ΧΟΙΡΟΙ, ΓΙΓΑΝΤΕΣ, ΚΙΡΚΗ, ΑΣΚΟΣ, ΑΙΟΛΟΣ, ΚΥΚΛΩΠΕΣ

Τ	Ο	Θ	Σ	Χ	Ι	Π	Χ	Ν	Ε	Ζ	Ψ	Ο	Υ	Λ	Ω	Η	Μ
Φ	Ι	Ζ	Τ	Ξ	Χ	Η	Ο	Υ	Λ	Φ	Κ	Π	Ω	Θ	Θ	Η	Ω
Α	Ν	Ε	Μ	Ο	Ι	Π	Ι	Θ	Ρ	Ο	Κ	Σ	Ξ	Π	Ξ	Υ	Η
Κ	Ν	Σ	Τ	Ζ	Ν	Λ	Ρ	Κ	Ζ	Ξ	Υ	Υ	Π	Κ	Κ	Χ	Α
Λ	Ι	Θ	Δ	Σ	Π	Υ	Ο	Υ	Μ	Ρ	Ω	Υ	Β	Ρ	Ι	Σ	Β
Ζ	Ν	Κ	Π	Λ	Ω	Σ	Ι	Ν	Ω	Ν	Ε	Ω	Φ	Λ	Θ	Φ	Η
Ε	Λ	Ζ	Τ	Η	Ξ	Τ	Η	Υ	Σ	Ξ	Θ	Ε	Σ	Α	Φ	Ρ	Ε
Χ	Τ	Ω	Ω	Η	Υ	Κ	Ψ	Κ	Κ	Ω	Κ	Ζ	Ρ	Μ	Ξ	Α	Π
Σ	Λ	Ε	Κ	Υ	Ψ	Ψ	Τ	Φ	Ν	Τ	Υ	Π	Κ	Υ	Ι	Χ	Ξ
Σ	Σ	Υ	Ι	Κ	Υ	Κ	Λ	Ω	Π	Ε	Σ	Ο	Ρ	Α	Φ	Ο	Ε
Ε	Ρ	Ε	Ρ	Ζ	Τ	Ι	Ω	Λ	Τ	Ι	Τ	Λ	Ψ	Ι	Ξ	Ι	Π
Ο	Θ	Δ	Κ	Ξ	Τ	Χ	Ι	Ω	Β	Θ	Ξ	Υ	Α	Ο	Κ	Ρ	Ξ
Δ	Ι	Μ	Η	Ρ	Τ	Ψ	Δ	Η	Φ	Ξ	Ι	Φ	Σ	Λ	Ρ	Υ	Α
Σ	Ι	Κ	Η	Κ	Β	Κ	Π	Κ	Β	Κ	Η	Η	Κ	Ο	Β	Ρ	Θ
Χ	Σ	Ξ	Γ	Ι	Γ	Α	Ν	Τ	Ε	Σ	Θ	Μ	Α	Σ	Κ	Ο	Σ
Ν	Ζ	Ρ	Μ	Ι	Η	Τ	Κ	Ε	Θ	Δ	Κ	Ο	Χ	Ξ	Β	Χ	Θ
Λ	Α	Ι	Σ	Τ	Ρ	Υ	Γ	Ο	Ν	Ε	Σ	Σ	Ω	Η	Ξ	Ξ	Α
Θ	Υ	Ε	Τ	Κ	Ι	Ζ	Ψ	Σ	Θ	Ψ	Μ	Ω	Π	Ω	Θ	Ψ	Α

2. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που λείπουν.

- α. Το νησί του έπλεε στη θάλασσα.
β. Η μεταμόρφωσε τους συντρόφους του Οδυσσέα σε
γ. Ο Αίολος φυλάκισε τους σε έναν
δ. Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του πέρασαν και από τη χώρα των
ε. Ο Πολύφημος ήταν

3. Διαβάστε τους παρακάτω στίχους και... ζωγραφίστε.

Οι ασκοί του Αιόλου, καθώς ξεφουσκώνουν, σπάζουν
τα χαλινάρια των ανέμων. Αμολιούνται οι θύελλες,
με λευκούς καλπασμούς, πάνω στο φουσκωμένο κύμα.

Βαφόπουλος, Γ. (1977). *Τα επιγενόμενα*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

3.13

Ο Οδυσσέας κατεβαίνει στον Άδη

1. Συμπληρώστε το ακόλουθο κείμενο με τις λέξεις της παρένθεσης.
(νεκρούς, σπαθί, θυσίες, κινδύνους, οδηγίες, βοήθεια)

Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του, με τις και τη..... της μάγισσας Κίρκης, φτάνουν στον Άδη. Το πλοίο σύρεται στη στεριά και οι ταξιδιώτες προσφέρουν και σπονδές στους και τους θεούς του Άδη. Ο Οδυσσέας, με το του, εμποδίζει τις ψυχές των νεκρών να πλησιάσουν. Ο μάντης Τειρεσίας που φτάνει κρατώντας το χρυσό του σκήπτρο τον προειδοποιεί για τους που θα αντιμετωπίσει.

2. Γράψτε στην πρώτη στήλη τα ονόματα των ανδρών και στη δεύτερη στήλη τα ονόματα των γυναικών από τις ψυχές που συνάντησε στον Άδη ο ήρωας.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ

3. Γράψτε τι ήταν:

α. Το σκήπτρο.

.....

β. Οι σπονδές.

.....

© <https://commons.wikimedia.org/>

Ο Δίας και η Ήρα ζητούν τη συμβουλή του Τειρεσία, Hendrick Goltzius (1615), Άμστερνταμ, Rijksmuseum

3.14

Το «πέρασμα» του Οδυσσέα από τα νησιά του Ήλιου, της Καλυψώς και των Φαιάκων

1. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Οι ταξιδιώτες προσπερνούν με επιτυχία την πρόκληση των Σειρήνων. ☐
- β. Η Καλυψώ αρνήθηκε να συμμορφωθεί με την απόφαση των θεών. ☐
- γ. Στη Θρινακία οι σύντροφοι του Οδυσσέα τήρησαν τον όρκο προς τον Οδυσσέα. ☐
- δ. Η Ναυσικά ήταν βασιλοπούλα. ☐
- ε. Ο Αλκίνοος κατοικούσε στο νησί του Ήλιου. ☐

2. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα της Καλυψώς.

Κ _____	1. Ο Οδυσσέας ... ναυαγός στο νησί των Φαιάκων.
Α _____	2. Τον βοήθησε να φτάσει στο νησί των Φαιάκων.
Λ _____	3. Θαλάσσια θεότητα που βοήθησε τον Οδυσσέα.
Υ _____	4. Ο Ποσειδώνας καταδίωκε τον Οδυσσέα εξαιτίας της (σε αιτιατική)
Ψ _____	5. Η Καλυψώ δεν είπε... ότι θα αποδεσμεύσει τον Οδυσσέα.
Ω _____	6. Το νησί της Καλυψώς.

3. Συζητήστε με την ομάδα σας πώς προσπάθησε η Καλυψώ να κρατήσει τον Οδυσσέα στο νησί της, σύμφωνα με όσα διηγείται ο ίδιος στους Φαίακες.

«... μ' έριξαν οι αθάνατοι στην Ωγυγία, στο σπίτι της Καλυψώς, της ομορφόμαλλης τρανής θεάς· κι εκείνη με καλοδέχτηκε και μ' έτρεφε και το 'χε στο μυαλό της, αν μείνω, να με κάνει αθάνατο κι αγέραστο για πάντα· όμως ποτέ δε μου με-τάστρεψε τη γνώμη μες στα στήθη».

Ομήρου Οδύσσεια, ραψωδία η, 255-258
(μτφρ. Ν. Καζαντζάκη - Ι.Θ. Κακριδή), Αθήνα.

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ
ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

Ο Οδυσσέας κόβει δέντρα για την κατασκευή της σχεδίας. Η Καλυψώ δίπλα του είναι θλιμμένη. Χαλκογραφία του Philip Dawe, 1776. Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο

© Βρετανικό Μουσείο

3.15

Η επιστροφή στην πατρίδα και νέες περιπέτειες

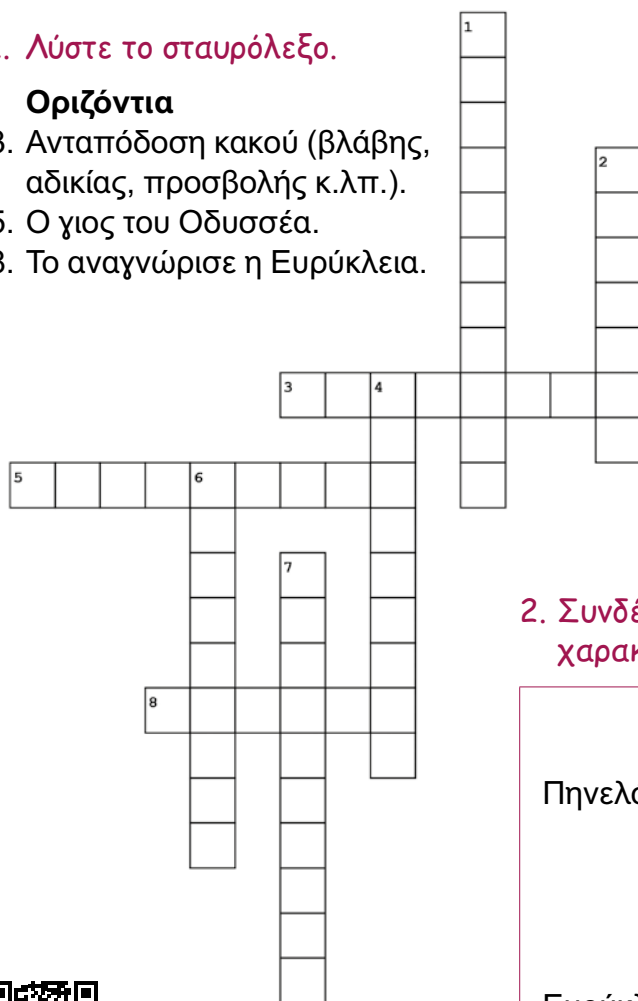
1. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

3. Ανταπόδοση κακού (βλάβης, αδικίας, προσβολής κ.λπ.).
5. Ο γιος του Οδυσσέα.
8. Το αναγνώρισε η Ευρύκλεια.

Κάθετα

1. Ήταν ο Εύμαιος.
2. Ο πατέρας του Οδυσσέα.
4. Αμφιβολία της Πηνελόπης για το αν είναι αλήθεια αυτά που έλεγε ο Οδυσσέας.
6. Γόνοι αριστοκρατικών οικογενειών της Ιθάκης που ήθελαν να παντρευτούν την Πηνελόπη.
7. Ο Οδυσσέας ήθελε να τα πάρει και πάλι στα χέρια του (πληθ.).

2. Συνδέστε τα γυναικεία πρόσωπα με τα χαρακτηριστικά που τους ταιριάζουν.

Πηνελόπη •

Ευρύκλεια •

- πιστή
- έξυπνη
- συνετή
- αφοσιωμένη
- τροφός
- βασίλισσα
- έμπιστη
- σεμνή
- όμορφη
- ηλικιωμένη

ΜΝΗΣΤΗΡΟΦΟΝΙΑ

3. Γράψτε δίπλα στα πρόσωπα που εμφανίζονται στην ενότητα τις ιδιότητές τους.

Τηλέμαχος:
 Εύμαιος:
 Μενέλαος:
 Νέστορας:

4. Παρατηρήστε την εικόνα του Οδυσσέα με τον Άργο (σελ. 99, ΒΜ). Πώς νιώθει ο Άργος όταν βλέπει τον Οδυσσέα;

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ
ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

4.1

Οι άνθρωποι είναι τροφосυλλέκτες, κυνηγοί, ψαράδες και καλλιτέχνες

1. Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που λείπουν.

- α. Οι τρεις περίοδοι της Παλαιολιθικής εποχής είναι η, η.....και η
- β. Οι άνθρωποι ζούσαν σε ή
- γ. Ασχολούνταν με το....., την και τη τροφίμων.
- δ. Στις ανασκαφές βρέθηκαν οστά, και
- ε. Ψάρευαν στις, στις και τα

2. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα των Παγετώνων.

Π _____	1. Μεγάλη προϊστορική περίοδος.
Α _____	2. Ασχολία των παλαιολιθικών ανθρώπων.
Γ _____	3. Ίσως η Κέρκυρα και η Θάσος ήταν ενωμένα με τη ... στεριά.
Ε _____	4. Αυτά που έφτιαχναν ήταν λίθινα.
Τ _____	5. Την εξασφάλιζαν από τη φύση.
Ω _____	6. Ρήμα για το ψάρεμα (αντίστροφα).
Ν _____	7. Υπάρχουν ευρήματα που δείχνουν ότι φρόντιζαν τους ...
Ε _____	8. Η ... των παγετώνων είναι μεγάλη.
Σ _____	9. Οι άνθρωποι τότε έκαναν ... της τροφής τους.

3. Βάλτε σε τρεις κατηγορίες τα είδη διατροφής των ανθρώπων που έζησαν στην Παλαιολιθική εποχή.

A. Καρποί	B. Θαλασσινά	Γ. Κυνήγι

4. Συζητήστε με την ομάδα σας το ακόλουθο θέμα: Φανταστείτε ότι είστε ένα παιδί που ζει στην προϊστορική εποχή. Μπορείτε να περιγράψετε μια μέρα από τη ζωή του;

5.1

Οι άνθρωποι ζουν σε οικισμούς, καλλιεργούν τη γη και εκτρέφουν ζώα

1. Συμπληρώστε τα κενά στο παρακάτω κείμενο με τις λέξεις της παρένθεσης.
(ειδώλια, υλικών, πυριτόλιθος, κεραμική, οψιανός, διακόσμηση)

Τα εργαλεία φτιάχνονταν από ποικιλία, όπως ο και ο από τη Μήλο. Η εμφανίζεται για πρώτη φορά, στην αρχή μονόχρωμη και στη συνέχεια με από γραμμικά σχέδια. Τα πήλινα της εποχής έχουν μορφή κυρίως γυναικών, αλλά και εξημερωμένων ζώων, ανδρών και μικροσκοπικών ομοιωμάτων σπιτιών.

2. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της αριστερής στήλης με τις επεξηγήσεις τους στη δεξιά στήλη.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Πυριτόλιθος	• Η τέχνη που έχει σχέση με την κατασκευή πήλινων δοχείων.
Ειδώλιο	• Ονομασία ηφαιστειογενών πετρωμάτων με σκληρή υφή και σκούρο χρώμα.
Οψιανός	• Μικρού μεγέθους ομοίωμα μορφής ανθρώπου, ζώου ή και αντικειμένου, συνήθως λίθινο, ξύλινο ή πήλινο.
Κεραμική	• Σκληρή πέτρα κατάλληλη για εργαλεία.

3. Συζητήστε με την ομάδα σας και καταγράψτε τη σημασία της εξημέρωσης των ζώων κατά τη διάρκεια της Νεολιθικής εποχής.

.....
.....
.....

4. Παρατηρήστε τα ειδώλια στις εικόνες και απαντήστε:

- α. Τι απεικονίζουν και από τι είναι φτιαγμένα;
β. Γιατί το δεύτερο ονομάστηκε «ο σκεπτόμενος»;

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

5.2

Οι πρώτοι νεολιθικοί οικισμοί στην Ελλάδα. Σέσκλο, Διμήνι, Δισπηλιό

1. Στον παρακάτω πίνακα γράψτε στην κάθε στήλη τα στοιχεία που ταιριάζουν σε κάθε οικισμό.

ΟΝΟΜΑ	ΣΕΣΚΛΟ	ΔΙΣΠΗΛΙΟ	ΔΙΜΗΝΙ
ΠΕΡΙΟΧΗ			
ΟΙΚΗΜΑΤΑ			
ΣΧΕΔΙΟ			
ΑΣΧΟΛΙΕΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ			

2. Αντιστοιχίστε τις λέξεις της αριστερής στήλης με τα χαρακτηριστικά τους στη δεξιά στήλη.

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
Σέσκλο •	• Λιθόκτιστοι περίβολοι, που είχαν χτιστεί κατά ζεύγη γύρω από τον οικισμό.
Διμήνι •	• Υπάρχει στην περιοχή αναπαράσταση του οικισμού σε πραγματικές διαστάσεις.
Δισπηλιό •	• Στενοί δρόμοι σε παράλληλες κατευθύνσεις. • Κατοικήθηκε από το τέλος της 5ης χιλιετίας. • Λιμναίος οικισμός στην περιοχή της Καστοριάς.

3. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Οι οικισμοί στο Σέσκλο, στο Διμήνι και στο Δισπηλιό ανήκουν στη Μεσολιθική περίοδο. ☐
- β. Η Θεσσαλία, εκείνη την εποχή, ήταν αραιοκατοικημένη. ☐
- γ. Οι άνθρωποι είχαν πολύ μεγάλη ποικιλία εργαλείων από διάφορα σκληρά υλικά. ☐
- δ. Την ύπαρξη των οικισμών γνωρίζουμε από τα απομεινάρια τους. ☐
- ε. Στο Δισπηλιό δεν υπήρχαν καλύβες μέσα στη λίμνη. ☐

4. Με ποιον τρόπο επηρέασε η ύπαρξη της λίμνης τη ζωή των κατοίκων του Δισπηλιού;

Η ΖΩΗ ΣΤΟΥΣ
ΝΕΟΛΙΘΙΚΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ

ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΟΙ - ΝΕΟΛΙΘΙΚΟΙ
ΧΡΟΝΟΙ. ΑΠΟ ΤΑ ΣΠΗΛΙΑΙΑ
ΣΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ

6.1

Ο κυκλαδικός πολιτισμός και η ζωή των ανθρώπων στις Κυκλάδες

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. (Κυκλαδικός πολιτισμός, προϊόντα, αντάλασσαν, χαλκό, μικρά, νησί, μεγάλωσαν, βελτίωσαν, μακρινά, οψιανό, ταξίδευαν, μάρμαρο, προϊόντα, νησί)
 - α. Ο πολιτισμός που αναπτύχθηκε στα νησιά των Κυκλάδων ονομάστηκε
 - β. Οι Κυκλαδίτες κατασκεύαζαν πλοία στην αρχή και ταξίδευαν από σε
 - γ. Μετέφεραν τα όπως, και
 - δ. Τα προϊόντα τους τα με άλλα
 - ε. Στη συνέχεια και τα καράβια τους και σε πιο μέρη.
2. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - α. Οι κάτοικοι των Κυκλάδων δεν ήξεραν να χρησιμοποιούν τον χαλκό. ☐
 - β. Οι Κυκλαδίτες διακρίθηκαν στη ναυτιλία και στο εμπόριο. ☐
 - γ. Στις Κυκλάδες υπάρχουν μεγάλες εκτάσεις για καλλιέργειες που δίνουν πλούσια παραγωγή. ☐
 - δ. Οι Κυκλάδες βρίσκονται στη μέση του Αιγαίου πελάγους ανάμεσα σε δύο στεριές. ☐
 - ε. Οι Κυκλάδες πήραν το όνομά τους επειδή σχηματίζεται ένας κύκλος γύρω από το νησί της Δήλου. ☐
 - στ. Οι κάτοικοι των Κυκλάδων συχνά κινδύνευαν από τις επιθέσεις των πειρατών. ☐
3. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά στήλη για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Η Δήλος είναι	• μεγάλο αριθμό κουπιών.
Τα πλοία των Κυκλαδιτών είχαν	• το μάρμαρο και τα μέταλλα που υπήρχαν στα νησιά τους.
Οι Κυκλαδίτες τεχνίτες κατασκεύαζαν	• ένα μικρό νησί στο κέντρο των Κυκλάδων.
Οι κάτοικοι των Κυκλάδων χρησιμοποιούσαν	• πολλά εργαλεία όπως μαχαίρια, πριόνια, σφυριά.

6.2

Η τέχνη του κυκλαδικού πολιτισμού

1. Να γράψετε τη σωστή λεζάντα στο κάθε αντικείμενο:
α) Τοιχογραφία β) Τηχανόσχημο αγγείο, γ) Κυκλαδικό ειδώλιο

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

2. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Ταξιδεύοντας στην Κρήτη, οι Κυκλαδίτες γνώρισαν τον μινωικό πολιτισμό και ήρθαν σε επαφή με αυτόν. ☐
- β. Τα ειδώλια είναι τα πιο χαρακτηριστικά έργα της κυκλαδικής τέχνης. ☐
- γ. Τα τηχανόσχημα αγγεία είναι πήλινα αγγεία που φτιάχνονταν στην Κρήτη. ☐
- δ. Τα μαρμάρινα κυκλαδικά ειδώλια ήταν συχνά διακοσμημένα με έντονα χρώματα. ☐

3. Γράψτε με δικά σας λόγια τι είναι τα κυκλαδικά ειδώλια και πού τα χρησιμοποιούσαν.

.....

.....

.....

4. Αντιστοιχίστε τις προτάσεις της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α΄ ΣΤΗΛΗ

Μάρμαρο υπήρχε σε αφθονία σε αρκετά νησιά των Κυκλάδων
Από τα κυκλαδικά ειδώλια
Η Κέρος είναι ένα νησί
Τα κυκλαδικά αγγεία είχαν ζωγραφισμένες παραστάσεις

•

•

•

•

Β΄ ΣΤΗΛΗ

- που απεικόνιζαν πουλιά και ζώα.
- επηρεάστηκαν πολλοί γλύπτες της εποχής μας.
- και κυρίως στη Νάξο, στην Πάρο, στην Κέρο και στην Ίο.
- ακατοίκητο μεταξύ Νάξου και Αμοργού.

6.3

Μινωικός πολιτισμός και μινωική θαλασσοκρατία

1. Οι Μινωίτες διακρίθηκαν στο εμπόριο. Βάλτε σωστά τα προϊόντα στον παρακάτω πίνακα. (χαλκός, λάδι, ελιές, χρυσάφι, μέλι, ελεφαντόδοντο, ασήμι, κρασί, μέταλλα, ξυλεία)

Προϊόντα που πουλούσαν οι Μινωίτες		Προϊόντα που αγόραζαν οι Μινωίτες	

2. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. (θάλασσα, μινωική θαλασσοκρατία, κέντρο, γεωγραφική, ναυτιλία, σφραγιδόλιθοι, εμπόριο)
- α. Οι πολύτιμοι λίθοι με παραστάσεις ή σύμβολα που χρησιμοποιούνταν ως σφραγίδες ονομάζονταν
- β. Οι Μινωίτες ασχολήθηκαν με επιτυχία με το και τη
- γ. Κυριάρχησαν στη οι Μινωίτες και την περίοδο αυτή οι αρχαιολόγοι την ονόμασαν
- δ. Η Κρήτη βρίσκεται στο της Ανατολικής Μεσογείου και έχει πολύ σημαντική θέση.

6.4

Το μινωικό ανάκτορο

1. Γράψτε τη σωστή λεζάντα κάτω από κάθε τοιχογραφία του ανακτόρου της Κνωσού (Γαλάζιες κυρίες, Ο πρίγκιπας με τα κρίνα, Τα δελφίνια).

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

2. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με λέξεις από την παρένθεση. (Μάλια, Άρθουρ Έβανς, Φαιστό, τοιχογραφίες, Κνωσό, Μίνωα Καλοκαιρινό, Ζάκρο)
- α. Τα ανάκτορα ήταν στολισμένα με όμορφες
- β. Η πρώτη ανασκαφή έγινε το 1878 από τον, όμως συστηματικές ανασκαφές έγιναν αργότερα από τον Άγγλο αρχαιολόγο
- γ. Σπουδαία ανάκτορα χτίστηκαν στην περιοχή της Κρήτης. Πιο ονομαστά ήταν αυτά που χτίστηκαν στη, στα, στην και στη

6.5

Η καθημερινή ζωή στις πόλεις των Μινωιτών

1. Διαβάστε προσεκτικά την Πηγή 1 και απαντήστε: Τι κατασκευαζόταν στα εργαστήρια των ανακτόρων;

.....

.....

.....

2. Πώς νομίζετε ότι θα ήταν να ζείτε σε μια κοινωνία χωρίς πολέμους;

.....

.....

.....

.....

.....

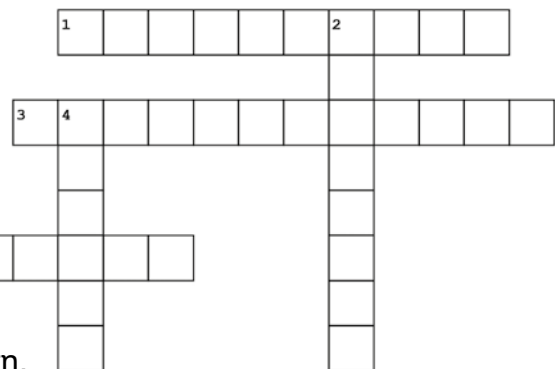
3. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

1. Ομάδες ανθρώπων που έπαιζαν κάποιον ρόλο στην παραγωγή και οικονομία.
3. Πράξεις που γίνονται με συγκεκριμένο τρόπο σε θρησκευτικές ή άλλες τελετές.
5. Ο τρόπος με τον οποίο διοικείται ένα σύστημα.

Κάθετα

2. Η σειρά των κοινωνικών τάξεων.
4. Χρονική περίοδος χωρίς πολέμους στην Κρήτη.

4. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Οι Μινωίτες κατοικούσαν πάντα σε μικρές πόλεις γύρω από ανάκτορα. ☐
- β. Δεν χρησιμοποιούσαν νομίσματα και αντάλλασσαν προϊόντα. ☐
- γ. Στην Κρήτη οι αρχαιολόγοι δεν έχουν βρει όπλα. ☐
- δ. Η θρησκεία αφορούσε μια γυναικεία θεότητα. ☐
- ε. Οι γυναίκες ντύνονταν και χτενίζονταν εντυπωσιακά. ☐

Το χαλάζιο πουλί

© Υπουργείο Πολιτισμού

6.6

Τελετουργίες και γραφή στη μινωική Κρήτη

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση.
(Ταυροκαθάψια, γραφή, Φαιστό, Α', Μινωιτών, γραμμένος, αποκρυπτογραφηθεί, δίσκο, ερευνητές, Θρησκευτικός)
 - α. Η μεγαλύτερη γιορτή των Μινωιτών ήταν τα
 - β. Οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν στη έναν με ιερογλυφική γραφή.
 - γ. Οι πρώτοι κάτοικοι του Αιγαίου που χρησιμοποίησαν τη ήταν οι Μινωίτες.
 - δ. Πολλοί πιστεύουν ότι στον Δίσκο της Φαιστού είναι ένας ύμνος.
 - ε. Η Γραμμική ήταν ένα είδος γραφής των που δεν έχει ακόμη
2. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της αριστερής στήλης με τις προτάσεις που ταιριάζουν στη δεξιά στήλη.

Α' ΣΤΗΛΗ

Οι επιστήμονες •
Ο Δίσκος της Φαιστού •
Ο διπλός πέλεκυς •
Οι Μινωίτες πίστευαν •
ότι η Μεγάλη Θεά

Β' ΣΤΗΛΗ

- είναι το σημαντικότερο ιερό σύμβολο της μινωικής λατρείας.
- δεν έχουν καταφέρει ακόμα να διαβάσουν την ιερογλυφική γραφή.
- είναι υπεύθυνη για την καρποφορία.
- έχει σύμβολα που έχουν γίνει με σφραγίδες.

3. Βάλτε τις λεζάντες στις φωτογραφίες. (πήλινη πινακίδα γραμμικής γραφής Α', τοιχογραφία με τα ταυροκαθάψια από το ανάκτορο της Κνωσού, διπλός πέλεκυς από χρυσό)

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

.....
.....

.....
.....

.....
.....

6.7 Η τέχνη της μινωικής Κρήτης

1. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Οι Μινωίτες έμποροι όταν έκαναν μια συμφωνία χρησιμοποιούσαν τις σφραγίδες για να υπογράψουν. ☐
- β. Στο ανάκτορο της Κνωσού και σε άλλα σημεία έχουν βρεθεί πανέμορφες τοιχογραφίες. ☐
- γ. Οι Μινωίτες δεν διακρίθηκαν στις τέχνες και στο εμπόριο. ☐
- δ. Πολλοί Μινωίτες φορούσαν τις σφραγίδες σαν δαχτυλίδια. ☐
- ε. Τα πιο γνωστά αγγεία μινωικής τέχνης είναι τα καμαραϊκά αγγεία. ☐

2. Αντιστοιχίστε τις έννοιες της αριστερής στήλης με τη δεξιά στήλη.

Α΄ ΣΤΗΛΗ

- Οι Μινωίτες ανέπτυξαν μια ξεχωριστή •
τέχνη,
- Οι Μινωίτες ασχολήθηκαν με την •
κεραμική τέχνη
- Στη Μινωική Κρήτη υπήρχαν εργαστήρια •
χρυσοχοΐας
- Στις σφραγίδες της Φαιστού •
απεικονίζονται

Β΄ ΣΤΗΛΗ

- και ήταν σπουδαίοι
αγγειοπλάστες.
- που κατασκεύασαν κοσμήματα,
τα οποία θαυμάζουμε για
την τεχνική και τον τρόπο
κατασκευής τους.
- την τέχνη των σφραγίδων.
- διάφορα ζώα και θρησκευτικά
θέματα.

3. Συμπληρώστε σωστά τις λεζάντες στα έργα της μινωικής τέχνης.
(χρυσή σφραγίδα, μινωική τοιχογραφία, χρυσό κόσμημα των μελισσών)

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

© Υπουργείο Πολιτισμού

.....

.....

.....

ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΤΩΝ ΜΙΝΩΙΤΩΝ

6.8

Ο μυκηναϊκός πολιτισμός και τα σημαντικότερα μυκηναϊκά κέντρα

- Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. (κέντρο, Άρχος, Αχαιοί, Σπάρτη, στρατηγική, Αθήνα, κοντά, Κρήτη, Θήβα, Ελευσίνα, Θάλασσα, Μυκηναίοι, μυκηναϊκός)
 - Η Τίρυνθα, προϊστορική πόλη που βρίσκεται στις Μυκήνες, ήταν σημαντικό του μυκηναϊκού πολιτισμού.
 - Άλλα σπουδαία κέντρα του μυκηναϊκού πολιτισμού ήταν η, η, η, το
 - Οι δημιούργησαν έναν νέο πολιτισμό που ονομάστηκε
 - Οι έχτισαν τις πόλεις τους σε μέρη που είχαν σημασία.
 - Οι Μυκηναίοι κατέκτησαν την και έγιναν αυτοί κυρίαρχοι στη
- Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - Ο Όμηρος μας δίνει πολλές πληροφορίες στα έργα του για τη μεγάλη εκστρατεία των Αχαιών στην Τροία. ☐
 - Την πόλη των Μυκηνών την ίδρυσε ο Περσέας. ☐
 - Οι Μυκηναίοι δεν ανέπτυξαν το εμπόριο και τη ναυτιλία. ☐
 - Σημαντικότερο και μεγαλύτερο κέντρο του μυκηναϊκού πολιτισμού ήταν οι Μυκήνες. ☐
 - Οι πόλεις των Μυκηναίων δεν είχαν τείχη. ☐
- Αντιστοιχίστε τις προτάσεις της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α' ΣΤΗΛΗ

Αχαιοί ονομάζονται
 Ο Γερμανός ερευνητής Ερρίκος Σλή-
 μαν έπειτα από πολλές ανασκαφές
 Ο Ορχομενός, πόλη στη Στερεά
 Ελλάδα,
 Οι Αχαιοί εξαπλώθηκαν στη συνέχεια
 Οι Αχαιοί έκαναν τον Τρωικό Πόλεμο

Β' ΣΤΗΛΗ

- για να αποκτήσουν το εμπόριο στα Στενά.
- οι προϊστορικοί κάτοικοι της κεντρικής και νότιας Ελλάδας.
- στα νησιά του Αιγαίου, στην Κρήτη και έφτασαν στην Κύπρο και στην Αίγυπτο.
- ανακάλυψε πολλές πόλεις και αντικείμενα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
- ήταν σημαντικό κέντρο του μυκηναϊκού πολιτισμού.

ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

6.9

Η εξάπλωση του μυκηναϊκού πολιτισμού

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. (Κύπρου, μέταλλα, μακριά, εξαγωγές, λάδι, κρασί, γρήγορα, γλώσσα, σήμερα, κεφάλι)

- α. Οι Μυκηναίοι ταξίδευαν αναζητώντας σε διάφορες περιοχές.
- β. Οι κάτοικοι της έμαθαν από τους Μυκηναίους την ελληνική που τη μιλούν μέχρι και
- γ. Τα πλοία των Μυκηναίων ήταν και και μπροστά είχαν πουλιού.
- δ. Οι Μυκηναίοι έκαναν αγροτικών προϊόντων, όπως και

2. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.

- α. Υπάρχουν αποδείξεις ότι οι Μυκηναίοι ταξίδεψαν και είχαν επαφές με την Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη. ☐
- β. Πολλοί Μυκηναίοι εγκαταστάθηκαν στο νησί της Κύπρου. ☐
- γ. Το εμπόριο εκείνη την εποχή στηριζόταν στα νομίσματα που υπήρχαν και χρησιμοποιούσαν όλοι οι λαοί. ☐
- δ. Στο Αιγαίο πέλαγος την περίοδο αυτή δεν υπήρχαν πειρατές και τα ταξίδια γίνονταν με μεγάλη ευκολία. ☐

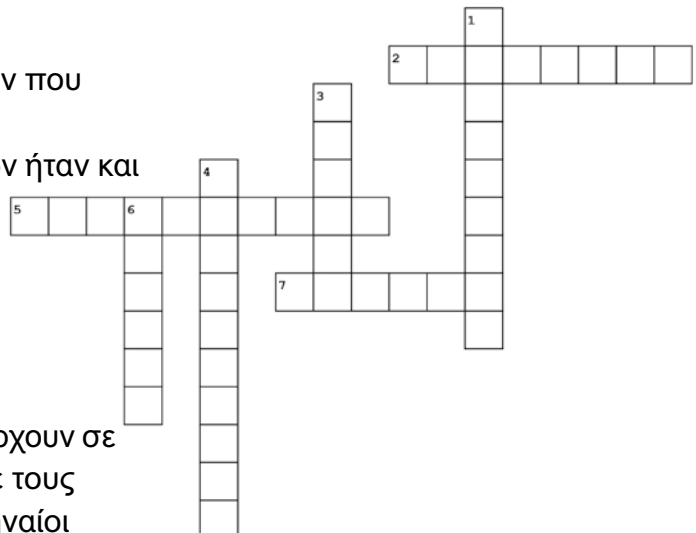
3. Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

2. Η αύξηση του κράτους ή των περιοχών που επηρεάζει κάποιος.
5. Οι κωπηλάτες των μυκηναϊκών πλοίων ήταν και
7. Αυτό το μέταλλο υπάρχει σε αφθονία στην Κύπρο.

Κάθετα

1. Η κυρίευση μια περιοχής συνήθως με στρατιωτική δύναμη.
3. Απεικονίσεις μυκηναϊκών πλοίων υπάρχουν σε
4. Ξυλεία εμπορεύονταν οι Μυκηναίοι με τους
6. Σημαντική πόλη που ίδρυσαν οι Μυκηναίοι στην Κύπρο.

6.10

Το μυκηναϊκό ανάκτορο

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. (ακρόπολη, τοιχογραφίες, μεγάλα, φύση, οικονομίας, πόλη, κύρια, διοίκησης, πόλεμο, Κυκλώπεια, σπίτια, ισχυρά)
 - α. Η περίφημη Πύλη των Λεόντων είναι η είσοδος για την των Μυκηνών.
 - β. Στα μυκηναϊκά ανάκτορα υπάρχουν πολλές με σκηνές από τη..... και τον
 - γ. Η ακρόπολη των Μυκηνών έχει και τείχη που τα ονομάζουμε τείχη.
 - δ. Το ανάκτορο αποτελούσε το κέντρο της και της
 - ε. Γύρω γύρω από την ακρόπολη υπήρχε η με τα των κατοίκων.
2. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - α. Στην άκρη της ακρόπολης βρισκόταν το ανάκτορο του βασιλιά. ☐
 - β. Τα μυκηναϊκά ανάκτορα ήταν μεγαλύτερα από τα μινωικά. ☐
 - γ. Ο Νέστορας ήταν βασιλιάς της Πύλου. ☐
 - δ. Η Πύλη των Λεόντων αποτελείται από τέσσερις πελώριους ογκόλιθους. ☐
 - ε. Στα Κυκλώπεια τείχη μεγάλοι ογκόλιθοι τοποθετήθηκαν σε δυο σειρές, μια εσωτερική και μια εξωτερική, ο ένας πάνω στον άλλον. ☐
3. Αντιστοιχίστε τις προτάσεις της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Στην ακρόπολη υπήρχαν πολλές αποθήκες, εργαστήρια, σπίτια	• ήταν ο θρόνος του βασιλιά και υπήρχε και η εστία που έκαιγε συνέχεια.
Οι Κύκλωπες ήταν ένας λαός γιγάντων	• για τους υπαλλήλους και τους αξιωματικούς.
Στο ανάκτορο υπήρχε το μέγαρο, μια μεγάλη ορθογώνια αίθουσα, που εκεί	• και όταν δέχονταν επίθεση από τους εχθρούς πήγαιναν όλοι για ασφάλεια στην ακρόπολη.
Οι Μυκηναίοι έχτισαν τις ακροπόλεις τους, που ήταν οικισμοί πάνω σε λόφους με βράχια	• που χάρη σε αυτούς έλεγαν ότι χτίστηκαν τεράστια τείχη, όπως στις Μυκήνες.
Στις Μυκήνες, όπως και στις άλλες μυκηναϊκές πόλεις, ο λαός είχε τα σπίτια στην πόλη που ήταν κοντά στα τείχη	• για να μπορούν να αντιμετωπίσουν τους εχθρούς τους.

6.11 Οι μυκηναϊκοί τάφοι

- Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. (αξιωματούχους, θαλαμωτοί, θολωτό, διάδρομος, προσωπικά, πολίτες, πέτρες, χώμα, ταφή, βασιλείς, κτερίσματα)
 - Οι θολωτοί τάφοι ήταν τάφοι για και για
 - Οι πιο απλοί μυκηναϊκοί τάφοι ήταν οι Σε αυτούς θάβονταν απλοί
 - Η είσοδος που οδηγούσε στον τάφο ήταν χτισμένη από τις δύο πλευρές με
 - Μετά την του νεκρού ο που οδηγούσε στον τάφο και ο θάλαμος σκεπάζονταν με
 - Μέσα στον τάφο οι Μυκηναίοι τοποθετούσαν δίπλα στον νεκρό του αντικείμενα, τα
- Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - Υπάρχουν πέντε είδη μυκηναϊκών τάφων. ☐
 - Κάθε θολωτός τάφος είχε δύο κύρια μέρη: την είσοδο και τον θόλο. ☐
 - Ο τάφος της Κλυταιμνήστρας είναι από τους πιο εντυπωσιακούς που έχουν ανακαλυφθεί. ☐
- Παιχνίδι ρόλων: Υποδυθείτε έναν αρχαιολόγο που ανακαλύπτει έναν θολωτό τάφο και περιγράφει τα ευρήματά του στην ομάδα.
- Λύστε το σταυρόλεξο.

Οριζόντια

- Τοποθετούσαν στους θολωτούς και θαλαμωτούς τάφους τον νεκρό στο
- Αυτοί οι μυκηναϊκοί τάφοι είναι οι πιο εντυπωσιακοί
- Πολύ γνωστός και εντυπωσιακός θολωτός τάφος είναι του
- Ο θολωτός τάφος
εξωτερικά έμοιαζε με
μικρό

Κάθετα

- Μας δίνουν πολύτιμες πληροφορίες για
τον τρόπο ζωής των Μυκηναίων
- Αυτό το σχήμα έχουν οι λακκοειδείς τάφοι
- Οι ταφές των Μυκηναίων
γίνονταν με

6.12

Η καθημερινή ζωή σε ένα μυκηναϊκό ανάκτορο

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση. (ηρωικά, αποκρυπτογραφηθεί, αντιμετωπίσουν, ελληνική, άρματα, γυμνάζονταν, αοιδός, Όμηρος)
 - α. Ο ήταν αυτός που στην αρχαία εποχή τραγουδούσε τα κατορθώματα.
 - β. Η γραμμική γραφή Β' έχει αφού καταγράφει για πρώτη φορά την γλώσσα.
 - γ. Ο στα έπη του μας αναφέρει για τα που χρησιμοποιούσαν οι Μυκηναίοι τόσο στον πόλεμο όσο και σε καιρό ειρήνης.
 - δ. Οι Μυκηναίοι για να είναι έτοιμοι να τους εχθρούς τους.
2. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - α. Οι Μυκηναίοι χρησιμοποίησαν τη Γραμμική Β'. ☐
 - β. Οι Μυκηναίοι δεν αγαπούσαν το κυνήγι. ☐
 - γ. Οι βασιλιάδες και οι αξιωματούχοι των Μυκηναίων είχαν τον πλουσιότερο οπλισμό. ☐
 - δ. Η γυναικεία μυκηναϊκή ενδυμασία δεν επηρεάστηκε καθόλου από τη μινωική ενδυμασία. ☐
3. Αντιστοιχίστε τις προτάσεις της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
Οι πήλινες πινακίδες που βρέθηκαν στα μυκηναϊκά ανάκτορα μας προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες	• που προήλθε από τη Γραμμική Α.
Οι Μυκηναίοι ήταν πολύ καλοί πολεμιστές	• και έχουν βρεθεί χάλκινα όπλα τους όπως δόρατα, ξίφη, πανοπλίες.
Οι Μυκηναίοι διοργάνωναν πολλές Η Γραμμική Β' ήταν συλλαβική γραφή	• για τη διοίκηση, τη θρησκεία, την οικονομία, την κοινωνία, την ιδιωτική και τη δημόσια ζωή των Μυκηναίων.
Οι Μυκηναίοι άντρες φορούσαν μονόχρωμα υφάσματα και ένα κοντό χιτώνα	• που τους προστάτευε από το κρύο και δεν τους εμπόδιζε να κυνηγήσουν ή να πολεμήσουν.
	• γιορτές και αγαπούσαν τη μουσική.

6.13 Η τέχνη του μυκηναϊκού πολιτισμού

- Συμπληρώστε τις φράσεις με τις λέξεις που βρίσκονται στην παρένθεση.
(Μεσογείου, χαλκό, κράνη, τεχνίτες, αγγεία, ανάκτορα, εργαστηρίων, ασπίδες, πολεμικές, ιερές, υλικά, ξίφη)
 - Μυκηναϊκά έχουν βρεθεί σε πολλές περιοχές της
 - Έχοντας οι Μυκηναίοι τον από την Κύπρο κατασκεύασαν, και
 - Οι Μυκηναίοι στόλισαν τα και τα σπίτια τους με ζωγραφίες που απεικονίζουν σκηνές, σκηνές κυνηγιού και τελετές.
 - Στα ανάκτορα υπήρχαν πολλά είδη και οι δημιουργούσαν αντικείμενα έχοντας εξασφαλίσει από τον βασιλιά τα που χρειαζόνταν.
- Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και σημειώστε Σ για όσες είναι σωστές και Λ για όσες είναι λανθασμένες.
 - Η τέχνη της κατασκευής μικρών αντικειμένων ονομάζεται μικροτεχνία. ☐
 - Τα μυκηναϊκά προϊόντα, όπως το λάδι, το κρασί, τα αρώματα, μεταφέρονταν μέσα στα περίτεχνα αγγεία. ☐
 - Οι Μυκηναίοι κατασκεύασαν περίτεχνα μικρά αντικείμενα, όπως αγαλματάκια, σφραγίδες, χτένες, με την τέχνη της μικροτεχνίας. ☐
 - Τα ευρήματα της μυκηναϊκής τέχνης δεν προκαλούν σήμερα τον θαυμασμό μας. ☐
- Αντιστοιχίστε τις προτάσεις της αριστερής στήλης με όσες ταιριάζουν στη δεξιά για να συμπληρωθεί το νόημά τους.

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
Οι Μυκηναίοι επηρεασμένοι από τους Μινωίτες	• ανάκτορα και οι τεχνίτες κατασκεύαζαν εκεί τα προϊόντα τους κατά παραγγελία των ηγεμόνων.
Ο Όμηρος είχε χαρακτηρίσει τις Μυκήνες	• ανέπτυξαν την τέχνη της τοιχογραφίας.
Τα καλλιτεχνικά εργαστήρια βρίσκονταν σε ειδικούς χώρους μέσα στα	• ήταν το κόκκινο, το μαύρο, τα γαλάζιο και το κίτρινο.
Τα χρώματα που χρησιμοποιούσαν οι Μυκηναίοι κυρίως στις τοιχογραφίες	• με ωραίες ζωγραφίες και με αυτά γινόταν το εμπόριο.
Οι Μυκηναίοι αγγειοπλάστες κατασκεύασαν πολλά είδη αγγείων	• πολύχρυσες από το πολύ χρυσάφι που χρησιμοποιούσαν.

